

Katowice 03.06.2020

dr hab. Gabriela Silva prof. AM
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Sun Yidi

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Wokalno-Aktorski, pismo z dnia 10 października 2019 roku informujące o powołaniu mnie na recenzenta przez Radę Wydziału.

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 23 kwietnia 2018 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana Sun Yidi z dnia 15 maja 2018 roku, przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka
- wyznaczenia promotora

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 30 września 2019 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzentów.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącą Rady pisma datowanego na 10 października 2019 roku, informującego o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej pana mgr Sun Yidi pt. „Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku”, została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 23 kwietnia 2018 roku:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego,
- uchwała o wyznaczeniu promotora w osobie dr hab. Jacka Ozimkowskiego

Dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 30 września 2019 roku:

- uchwała o wyznaczeniu recenzenta w osobie dr hab. Gabrieli Silvy,
- uchwała o wyznaczeniu recenzenta w osobie prof. dr hab. Piotra Kusiewicza
- wyciąg z protokołu przebiegu posiedzenia Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego,
- protokoły Komisji Skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań,
- lista obecności członków Rady Wydziału.

Powyższe dokumenty zostały podpisane przez przewodniczącą Rady.

Na posiedzeniu wszechyającym było obecnych 7 osób członków Rady Wydziału na ogólną liczbę 10 uprawnionych do głosowania w sprawach przewodowych. Oddano 7 głosów ważnych, za wszczęciem przewodu było 7 głosów, głosów przeciwnych 0, wstrzymujących 0. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Na posiedzeniu wyznaczającym recenzentów udział wzięło 10 członków Rady Wydziału na ogólną liczbę 11 uprawnionych do głosowania w sprawach przewodowych. Oddano 10 głosów ważnych, za wyznaczeniem recenzentów było 10

głosów, głosów przeciwnych 0, wstrzymujących 0. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Niniejszym stwierdzam, że przyjęcie tematu pracy doktorskiej, jej koncepcji oraz wszczęcie przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora i recenzentów nie budzi żadnych zastrzeżeń prawnych.

Całość dokumentacji przewodowej otrzymałam wraz z pismem o sporządzenie recenzji z dnia 3 kwietnia 2020 roku.

W skład teczki zawierającej materiały niezbędne do przeprowadzenia recenzji wchodzi:

Cześć I

- wniosek o wszczęcie postępowania,
- wniosek o wyznaczenie promotora pracy,
- uwierzytelnione odpisy dyplomów ukończenia studiów,
- kwestionariusz osobowy,
- uwierzytelniona kserokopia dowodu osobistego,
- życiorys,
- propozycję tematu i koncepcję pracy doktorskiej,
- wykaz prac naukowych, twórczych prac zawodowych i dorobku artystycznego wraz z zapisem dzieł artystycznych.
- informację o przebiegu przewodu doktorskiego,
- propozycja dyscypliny dodatkowej w ramach egzaminów doktorskich historia sztuki,
- propozycja języka obcego nowożytnego w ramach egzaminów doktorskich- język angielski,
- rekomendacje i opinie.

Cześć II

- opis dorobku twórczego i artystycznego,
- wykaz spektakli i koncertów,
- partie operowe,
- pieśni

Cześć III dokumentacji jest ilustracją części II w postaci plakatów, programów i raportów z przedstawień.

Podstawowe dane o kandydacie

Sun Yidi urodził się w Mongolii Wewnętrznej w Chinach. W latach 2002 - - 2006 studiował na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Mongolii Wewnętrznej, gdzie otrzymał tytuł licencjata w zakresie sztuki wokalne. Studia magisterskie rozpoczął w 2007 roku w Konserwatorium Muzycznym w Szanghaju, gdzie w roku 2010 otrzymał tytuł magistra w zakresie sztuki wokalne. W tym samym roku rozpoczął pracę jako nauczyciel na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Mongolii Wewnętrznej.

W 2016 roku rozpoczął studia w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie śpiewu dr hab. Jacka Ozimkowskiego.

Jest laureatem wielu nagród konkursów sztuki wokalne w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej i w Chinach min;

- czerwiec 2005 roku Brązowa Nagroda Młodej Elity Artystycznej na Młodzieżowym Festiwalu Wokalnym w Mongolii Wewnętrznej
- marzec 2006 Nagroda Doskonałości w XII Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej

- luty 2008 II Nagroda w XIII Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej.
- Maj 2010 II Nagroda w I Międzynarodowym Konkursie Operowym w Hong Kongu.
- Październik 2010 III Nagroda w II Konkursie Boskiego Śpiewu, w grupie nauczycieli w Konkursie Sztuki Wokalnej National College
- październik 2011 II Nagroda na IV Konkursie Muzyki Kameralnej w grupie śpiewu artystycznego w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej
- sierpień 2013 II Nagroda w III Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej
- styczeń 2015 Nagroda Doskonałości w VI Konkursie Boskiego Śpiewu
- lipiec 2016 Nagroda Doskonałości w V Uniwersyteckim Konkursie Sztuki Wokalnej o Nagrodę Pawia
- maj 2010 udział w Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Rzymie.

Prowadzi aktywną działalność koncertową, śpiewając recitale solowe w wielu prestiżowych salach Chin.

Praca doktorska pana Sun Yidi pod tytułem „Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku” składa się z dzieła artystycznego w formie zapisu elektronicznego oraz jego opisu.

Na opis składają się: wstęp, cztery rozdziały wyczerpujące temat w podrozdziałach, zakończenie i bibliografia.

We wstępie doktorant przedstawia ideę powstania pracy. Podkreśla, że aby zbadać i wyjaśnić wpływ operowej muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach, postanowił wybrać i wykonać siedem najbardziej charakterystycznych chińskich arii operowych czołowych kompozytorów chińskich.

Doktorant wskazuje na nieodzowny kontekst historyczny, gospodarczy i społeczny w historii rozwoju opery chińskiej.

Wertując historyczne okresy muzyczne autor dowodzi, że chińska muzyka operowa oparta jest głównie na romantyzmie. Trudno jest odnaleźć powiązania z

muzyką barokową i klasyczną oparta w dużej mierze na źródłach sakralnych, gdyż religia katolicka jest zakazana w Chinach od XVIII wieku.

Autor dowodzi, że opera chińska powstała z połączenia opery zachodniej i chińskiej muzyki ludowej.

Rozdział I pracy doktorskiej omawia szczegółowo temat upowszechnienia się opery zachodniej w Chinach.

Podkreśla, że największy rozwój opery miał miejsce podczas panowania dynastii Qing. W tym czasie wystawiono w Chinach pierwszą włoską operę komiczną La Cecchina – N. Picciniego.

Pan Sun Yidi wnioskuje, że pomimo wyraźnych niechęci i zakazu kultywowania religii katolickiej w Chinach ziarno opery zostało zasiane przez europejskich misjonarzy.

Za panowania cesarza Qianlonga Chiny miały bardzo dobre warunki materialne i kulturalne co umożliwiło rozwój opery w pojęciu zachodnim.

W tym czasie powstało około 51 nowych rodzajów dramatów w Chinach, ukształtowały się różne typy bohaterów oraz teatralne techniki odtwórstwa.

Doktorant szeroko omawia podłoże kulturowo – gospodarcze, które po wojnie opiumowej wraz z napływem brytyjskich i francuskich imigrantów stało się właściwym miejscem rozwoju opery zachodniej w Chinach.

Szanghaj stał się tego jaskrawym przykładem, a jego rdzenną ludność nazwano aktywnym pionierem postępu kulturalnego w Chinach. Doktorant opisuje, że od połowy XIX wieku popularyzacja europejskiej opery była prowadzona przez międzynarodowe firmy i branżę operowe. Sun Yidi dowodzi, że miasto Harbin przylegające do Rosji i mające z nią bliskie konotacje polityczne stało się ważnym punktem w rozwoju opery w Chinach.

Rozdział II pracy doktorskiej dotyczy unarodowienia opery europejskiej w Chinach.

Autor szczegółowo wyodrębnia zamknięte rozwojowo okresy transformacji opery dzieląc je na fale operowe.

W fali pierwszej opisuje jako punkt szczytowy kompozycję Yangko – Białowłosa dziewczyna. Charakteryzują ją podejmowane tematy społeczne, nowoczesność, a wszystko utrzymane jest w charakterystycznym stylu narodowym.

Fale pierwszą kończy traumatyczny okres powojnia, w którym powstały tylko trzy nowe opery (Meng Jiangnv, Lan Huahua, Chiiyeche).

Szczytowymi punktami – wymienianymi przez autora – drugiej fali są:

- powstanie niepowtarzalnej opery chińskiej
- ekspansja opery chińskiej
- powstanie opery chińskiej o cechach narodowych
- rewolucja kulturalna (1966-1976)
- powstanie opery narodowej

Rozdział III pracy doktorskiej omawia wykorzystanie elementów opery zachodniej w operze chińskiej.

Doktorant w oparciu o muzyczne przykłady analizuje zastosowanie zachodnich technik wokalnych, przedstawia podobieństwa i różnice pomiędzy tradycyjnym chińskim dramatem a operą zachodnią, porównuje; budowę nowoczesnej opery chińskiej z operą zachodnią; metodę polegającą na wykorzystaniu głosu modalnego (białego/krtaniowego) i techniki wydobywania dźwięku z głowy; wpływ języka chińskiego i języków zagranicznych na wokalizację śpiewu.

Rozdział III kończy analiza wybranych oper:

- Białowłosa dziewczyna,
- Qu Yuan,
- The savage land,
- Camel Xiangzi
- Zan Yuen

Rozdział IV zawiera wnioski, zakończenie, streszczenia, bibliografie, podsumowanie pracy.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana Sun Yidi pod tytułem „ Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu stanowiącego łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Na dzieło artystyczne składa się wykonanie siedmiu arii:

1. Yang Bailao's Aria „Zamieć na wiele mil”
2. Yefimka's Aria „Czysta biała róża nad rzeką Heilongjiang”
3. Ubashi Khan's Aria „Chodźmy razem”
4. Chou Hu's Aria „Jest późna noc”
5. Fourth Master Liu's Aria „To jest styl”
6. Zhou Louping's Aria „Widziałem bezkresny biały śnieg”
7. Qu Yuan's Aria „oda do grzmotu i błyskawicy”

Praca pisemna zawiera 257 stron na które składają się: wstęp, cztery rozdziały, które wyczerpują temat w podrozdziałach, podsumowaniu i bibliografii. Pod względem językowym została napisana bardzo dobrze, sposób wypowiedzi i stosowane słownictwo stanowią o wielkiej swobodzie pióra autora. Jest opisem dzieła artystycznego i tylko w połączeniu obu tych elementów otrzymujemy pracę doktorską. Wszystkie zagadnienia teoretyczne odnośnie do wykonania załączonego dzieła artystycznego zostały przedstawione bardzo drobiazgowo i w pełni wyczerpują temat. Nagrane przez basę Sun Yidi arie operowe ukazują piękny głos, ogromną muzykalność, umiejętność operowania barwą i wolumenem. Zastosowane środki wyrazu od piano po forte nadają dziełu wyjątkowy charakter emocjonalny, bardzo dobrze wyrównane rejestry, duża swoboda głosu tworzą dobry warsztat wokalny. Moją uwagę zwróciła szczególnie druga aria na płycie - Yefimka's Aria „Czysta biała róża nad rzeką

Heilongjiang”. We wprowadzeniu doktorant przedstawia idee powstania pracy, która była chęcią poszerzenia wiedzy na tematy wpływów muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach. W rozdziałach doktorant bardzo szczegółowo opisuje w czasookresach historycznych i kulturowych rozwój opery i jej relacje z innymi dziedzinami sztuki. Wszystkie te elementy składają się na moją bardzo dobrą ocenę.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Sun Yidi „Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku” składająca się z dzieła, którym jest nagranie siedmiu arii na płycie CD jak i opisu tego dzieła, a także dostarczona dokumentacja dorobku artystycznego zasługują na bardzo dobrą ocenę. Kandydat należy do grona doświadczonych chińskich artystów śpiewaków. Działając w wielu gatunkach muzycznych posiada bogaty dorobek artystyczny, który konsekwentnie rozwija. Jak wynika z dokumentacji artysta jest laureatem wielu konkursów wokalnych, jak i również pedagogiem. Jego działalność przyczynia się do upowszechniania kultury i sztuki. Wybór arii chińskich kompozytorów jest bardzo świadomym zabiegiem a zarazem przyczynia się do promowania kultury chińskiej. Sama sylwetka doktoranta wyłaniająca się z dostarczonej dokumentacji, jak i jego ścieżka muzyczna pozwalają wierzyć, że jest on niewątpliwie znakomitym artystą. Niniejsza praca doktorska powinna znaleźć się w obiegu publicznym, ponieważ wnosi interesujący wkład w rozwój dyscypliny wokalne i znajomości chińskiej literatury muzycznej. Umiejętności wokalne są na bardzo wysokim poziomie. Kandydat w opisie dzieła wykazał ogromną wiedzę, co stanowi o znaczącej wartości jego pracy. Zasługuje na najwyższą ocenę.

Pan Sun Yidi w pełni rozwiązał założone zagadnienia artystyczne i tym samym spełnia wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (DZ.U. z 2017 r. poz. 1789, z późn. zm.).
Stawiam wniosek o przyjęcie pracy i nadanie na jej podstawie mgr Sun Yidi stopnia doktora.

dr hab. prof. AM

Gabriela Silva

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'G. Silva', with a large loop at the end.